

Isabelle Le Nouvel

SKORPIOS NA OBZORU

(Starý lev a Sfinga)

Skorpios au loin
(Le Vieux lion et le Sphynx)
2018

(překlad Petr Christov © 2019)

Západ slunce na moři (Winston Churchill, 1923)

Místo: přední paluba jachty “Kristina O”

Osoby: Winston

Greta

Niklaus, mladý majordomus

Navzdory inspiraci skutečnými událostmi a historickými postavami je tato hra čistou fikcí a nesnaží se v žádném případě předstírat, že je věrným obrazem skutečnosti.

*“Tak se potácíme kupředu, jako loď proti proudu,
bez přestání odnášeni zpět do minulosti.”*

Francis Scott Fitzgerald: *Velký Gatsby*¹

---

¹ Překlad Rudolf Červenka a Alexander Tomský.

V této inscenaci se opona zvedat nebude. Jevišťe je ponořeno do tmy. V temnotě zaslechneme šplouchání vln narážejících do trupu lodi a občasné výkřiky racků. Svítá. Jsme na přední palubě "Kristiny O", jedné z největších a nejluxusnějších jachet světa. Uprostřed přední paluby se nachází bazén, nyní je vypuštěný, takže dobře vidíme dno, které je celé pokryto modravou mozaikou s motivem z řecké mytologie. Okolo bazénu je rozestavěno několik křesílek z vrbového proutí s velmi pohodlnými polštářky. Ocitáme se v červenci 1959. Lod' kotví v přístavu v Monte-Carlu. Pozvolna se v šeru začíná rýsovat impozantní mužská postava. Winston. Sedí zády k publiku a sleduje obzor. Od malé mozkové příhody, jež ho před několika lety potkala, trpí pohybovými obtížemi, takže sedí ve svém elektricky ovládaném kolečkovém křesle, které mu Aristoteles Onasis osobně nechal vyrobit, aby se mohl po této obrovské lodi snáze pohybovat. Winston má na sobě světlý oblek a na hlavě klobouk. Kouří tlustý doutník. Přichází mladý majordomus Niklaus, cestou si obléká sako. Nese malířský stojan a barvy. Nikam nespěchá, dlouhou chvíli Winstona pozoruje. Dopne si knoflíčky na saku a dál zůstane stát na místě. Pauza. Rozednívá se. Obloha postupně rudne.

WINSTON (*aniž by se otočil*): To jste vy, Niklausi?

NIKLAUS: Ano, pane premiére.

WINSTON: To světlo je neuvěřitelné. Nádherné svítání.

NIKLAUS: Ano, pane.

WINSTON: Chtěl bych ho malovat na širém moři.

NIKLAUS: Zrovna jsem vám přinesl stojan a barvy, jak jste si včera večer přál, pane. Domníval jsem se, že jste stále ještě ve své kajutě.

WINSTON: Nemohl jsem spát.

NIKLAUS: Ale, to mě mrzí, pane.

Niklaus s malířským náčiním popojde pár kroků směrem k Winstonovi.

WINSTON: Niklausi.

Niklaus se zastaví.

NIKLAUS: Pane?

WINSTON: Kotvíme u břehu.

NIKLAUS: Přesně tak, pane.

WINSTON: Neměli jsme v noci zvednout kotvy?

NIKLAUS: Přesně tak, pane, měli.

Krátká pauza. Winston popotáhne z doutníku a dlouze vyfoukne kouř nad sebe.

WINSTON: No a?

NIKLAUS: No a, pane?

WINSTON (*mluví klidně, znovu si potáhne*): Nuže?

NIKLAUS: Nuže, pane, co?

WINSTON: Nuže vy máte smysl pro napětí jako slavný Hitch, příteli. Nuže si představte, že by mě zajímalo, proč pořád trčíme tady v tom zpropadeném přístavu v Monte-Carlu, Niklausi, namísto toho, abychom o sto šest uháněli k ligurským břehům.

NIKLAUS: Kvůli pánovi, pane.

WINSTON: Kvůli Arimu?

NIKLAUS: Přesně tak, pane.

WINSTON: Není mu dobře?

NIKLAUS: Naopak, pane. Jenom měl včera pozdě večer ve městě obchodní schůzku. Potřeboval se sejít s pár přáteli. Něco probrat. A setkání se muselo, jistým způsobem, tak. Tak nějak protáhnout, pane.

WINSTON: To se ještě ani nevrátil?

NIKLAUS: Ale ano, vrátil. Před chvílí, pane.

WINSTON: Aha. *(Krátká pauza. Další potáhnutí z doutníku.)* A čeho se tato předlouhá noční pracovní schůzka týkala, Niklausi? Jeho podílů ve společnosti Casino de Monte-Carlo?

NIKLAUS: Netuším, pane.

WINSTON: Nezkoušejte to na mě, Hitchi.

NIKLAUS: Jeho podílů v Casinu, pane.

WINSTON: Takže smlouva je uzavřena?

NIKLAUS: Vypadá to tak, pane. Když se pán vrátil na loď.

WINSTON *(směje se)*: To na Arim miluju. Nic nevzdá. Nikdy. Ať je to drobnost nebo něco velkého. Skvělé! Nuže. Uvolněme lana!

NIKLAUS: Zajisté, pane. Ano. Zvedneme kotvy. *(Krátká pauza.)* Brzy.

WINSTON *(začíná být lehce podrážděný)*: Jak moc brzy, Niklausi?

NIKLAUS *(náhle zbledne)*: Jde o to.

Winston je otočený zády ke dveřím, jimiž se vchází na palubu, a tak si narozdíl od Niklause nevšimne Grety, která se v nich objeví. Žena drží v ruce sklenku vodky. Je to štíhlá, distinguovaná, přirozeně elegantní žena, která má na sobě jednoduché oblečení: bílou halenku, černé kalhoty, boty na nízkém podpatku. Není naličená.

WINSTON *(stále otočený ke Gretě zády)*: O co zase ještě jde? Že by snad Ariho u jeho ranního vajíčka na hniličku začalo hlodat svědomí, že když konečně odkoupil všechny podíly ve Společnosti mořské lázně města Monaka,² jestli by třeba nebylo dobré nechat svým společníkům pár malicherných procentíček podílu? Chce se vrátit na pevninu a ještě to s nimi probrat, je to tak?

NIKLAUS *(sotva slyšitelně)*: Ne, pane. Jde o to, že. Ještě jsme čekali, než budeme kompletní, jedna z pasažérek se. Zdržela v Římě. Ale teď už, musela. Před chvilkou dorazit. *(Lehce se ukloní.)* Slečno.

Winston otočí své křeslo a také on zaregistruje přitažlivou postavu ve dveřích. Chvilí si Gretu prohlíží, usměje se.

---

² Société des Bains de Mer de Monaco

WINSTON: No to snad ne. Královna Kristina.

Greta se zasměje.

GRETA: No to mě podržte. Spasitel západního světa.

Winston musí vynaložit jisté úsilí, aby se postavil. Opírá se přitom o hůl, která prozatím zůstávala skryta v držáku na vozíku.

WINSTON: Nebo spíš toho, co z něj zbylo. *(Jako dokonalý gentleman se ukloní.)* K službám.

Ona mu pozdrav oplatí kývnutím hlavy a také si ho prohlíží.

GRETA: Je mi ctí, pane premiére. Snad ve mně něco z Královny Kristiny zbylo.

WINSTON: Nepochybně všechno, má drahá, úplně všechno. Jsem doslova ohromen úchvatným pohledem na tu, která tak dokonale ztělesnila švédskou Semiramis.

Greta pozvedne sklenici vodky a usměje se.

GRETA: Cheers.

Vypije panáka do dna.

WINSTON *(nemůže od Grety odtrhnout oči)*: Niklausí?

NIKLAUS: Ano, pane premiére?

WINSTON: Nehodila by se ke stojanu, štětcům a barvám snídaně?

NIKLAUS: Zajisté ano, pane.

WINSTON: Tedy. Berte to jako rozkaz a servírujte.

NIKLAUS: Dobře, pane premiére.

Niklaus otevře malou skříňku a naservíruje sklenku whisky. Položí ji před Winstona na konferenční stůl.

NIKLAUS: Prosím, pane.

WINSTON *(stále Gretu pozoruje)*: Děkuji. A. Prosím, Niklausí. Uklidte to náčiní. Svítání už není, co bývalo. Nepochybně. Dneska. Malování počká. Život nečeká.

Také Winston pozvedne svou skleničku směrem ke Gretě.

WINSTON: Skol, my dear.

Napíje se. Greta drobně poodstoupí ze dveří, aby mohl Niklaus projít se stojanem a malířským náčiním. Udělá ještě další krok směrem k Winstonovi, ale zarazí ji jeho gesto.

WINSTON: Ne, zůstaňte tam. Prosím. Ještě chvíli. Dovolte, ať se mi tenhle okamžik vryje do paměti. Člověk dostane jen vzácně příležitost pozorovat takovou krásu.

GRETA (*znovu se usměje, odloží prázdnou sklenku a vykročí k Winstonovi*): I když riskuji, že vás připravím o veškeré iluze, jdu k vám. Navíc. Už nepózuji. Je mi líto. Za nic na světě. Pro nikoho. Dokonce ani pro vás. Stejně by to nestálo za to, nechal jste odnést stojan, barvy i štětce.

WINSTON: To promluvil váš zapálený obdivovatel. Malíř ve mně má oči pouze pro krajinky. Ačkoli si občas troufne i na nějaké to zátíší.

GRETA: Dobře dělá. Já vím. Jenom vás trápím. Viděla jsem výstavu, kterou vám udělali v New Yorku.

WINSTON: Ano?

GRETA: Ano. (*Krátká pauza. Podívá se na něj a usměje.*) Vaše malby jsou vzrušující. Hluboké. Pravdivé. Živé.

WINSTON (*zasměje se a usedne zpátky do křesla*): Přestaňte, už toho nechte. Dobře vím, jaká jste milovnice umění. Prý máte i nějaké Renoiry a Soutina.

GRETA (*znovu se usměje, tentokrát poněkud tajuplně*): A pár Fantin-Latourů...

WINSTON: Takže komentáře k mým malbám necháme stranou. Raději dám přednost tomu, když mě budete dál trápit. (*Také on se na ni podívá.*) Potrapte mě ještě trochu.

GRETA: Myslím to upřímně. Jste velký malíř, pane Churchille.

WINSTON: Stařec se kvůli vám snad bude červenat. Nechte toho. Opravdu. Nebo vám začnu vyprávět o promítacím sále na svém venkovském sídle, na Chartwellu, kde si často pouštím vaše filmy. A se sklenkou šampnského Pol Roger v ruce prožívám okamžiky vrcholného štěstí.

GRETA (*znovu se usměje a začpe si rukama uši*): Ne! Vy toho nechte! Nebo probudím celou loď, protože budu křičet štěstím, stejně jako když jsem se dozvěděla, že vám mí drazí švédští spoluobčané udělili Nobelovu cenu za literaturu. (*Krátká pauza.*) Vážně. Prosím, nemluvte o mých filmech. Beztak se už dost stydím, že tady teď stojím přímo před vámi.

WINSTON: Předem mnou se stydět nemusíte, Miss Brown.

Greta se na chvilku zarazí, když ji Winston osloví tajným pseudonymem "Miss Brown", který si vymyslela proto, aby jí zajistil naprostou anonymitu.

GRETA: Ne. Jistě že ne. Nemusím. Máte pravdu. Nemusím se stydět. Ani před vámi. To snad jen před nějakým obrovským státníkem. Malířem. A spisovatelem.

WINSTON: Tak vidíte. Já jsem pouhý nicotný všeměl.

GRETA: Protože určitě všechno umíte.

WINSTON (*usměje se*): Nikoli. Nic mi nejde. Bohužel.

GRETA: Tak to máte štěstí. Někdy. Já mám totiž dojem, že mě už nic nezajímá.

Krátká pauza. Greta upřela pohled na obzor.

GRETA: Škoda, že jste upustil od svého plánu malovat. To světlo je báječné.

WINSTON: Od ničeho jsem neupustil. Zkrátka. Čekám, až vyplujeme, pak začnu. Navíc. Budou další. Svítání. Západy slunce. Vyrážíme na dlouhou plavbu. Tudiž budeme mít cestou spoustu možností tu změnu plánu napravit. Nemyslíte?

Jejich upřené pohledy se vzájemně střetnou. Greta se na něj koutkem úst usměje a zhluboka se nadechne přímořského vzduchu. Pauza.

WINSTON: To není poprvé, co vás Aristoteles pozval na palubu Kristiny, že?

GRETA: Není. Nejspíš se mu zdá, že moje přítomnost ladí k výzdobě interiéru, že mě zve tak často znovu a znovu.

WINSTON (*směje se a lokne si whisky*): Já se Arimu také hodím. Dost. Dokonce se ze mě pomalu stává opravdový palubní inventář. Musím uznat, že o mě pečuje. Docela mě rozmazluje. Ale. Je to tajnůstkář. Nezmínil se, že tentokrát budeme mít tu čest těšit se z vaší společnosti.

GRETA: Rozhodla jsem se na poslední chvíli.

WINSTON: Aha. Takže jste dorazila rovnou z Říma?

GRETA: Ano. Měla jsem tam nějakou schůzku kvůli.

Krátká pauza. Gretin pohled znovu zabloudí kamsi do daleka.

WINSTON: Ano?

GRETA: Pracovní schůzku.

WINSTON: Ale. Výborně! Povídejte.

GRETA: Jaký by to mělo smysl?

WINSTON: Obrovský. Povídejte, povídejte.

Greta se směje a dívá se na něho.

GRETA: Co chcete vědět?

WINSTON: Přirozeně všechno. Co vás dokázalo přesvědčit, abyste opustila své. Svou

GRETA (*ho přerušit*): Ulitu. Moji ulitu. To je slovo, co hledáte. Nebo jste možná chtěl říct mou jeskyni, brloh, bunkr.

WINSTON: Své mlčení. Své ohlušující mlčení, Miss Brown.

Greta zavře oči a znovu se zhluboka nadechne iodizovaného vzduchu. Krátká pauza.

GRETA: Omluvíte mě. Začínám být unavená. Jela jsem celou noc. Myslím, že bych se měla odebrat do své kajuty.

WINSTON: S kým? Byla ta pracovní schůzka v Římě. S kým? S nějakým režisérem? Nebo producentem? S někým od divadla? To bude ono. Budete hrát na divadle. Doufám že Shakespeara. Divadlo je umění, které je vás hodno.

Krátká pauza.

WINSTON: Nuže?

Greta se uměje.

GRETA: Ovšem, ovšem. Vy se nikdy nevzdáváte. Nikdy.

Také Winston ji pozoruje a na oplátku se na ni usmívá.

WINSTON: Nikdy.

GRETA: Nikdy. A dělá vám to čest.

WINSTON: S kým byla ta schůzka v Římě?

Ještě chvíli setrvávají jejich pohledy na svých protějšcích.

GRETA: S Luchinem Viscontim.

WINSTON (*zatváří se obdivně*): Kvůli čemu?

GRETA: Filmová adaptace. Hledání. Ztraceného času.

WINSTON: To je báječné. Báječné. Takže budete vévodkyní de Guermentes.

GRETA: Nebudu.

Greta se zarazí, pozoruje ho.

WINSTON: Vy jste tu roli odmítla?

GRETA: Neodmítla. Vlastně mně nabídl, abych se oblékla do kostýmu královny neapolské.

WINSTON: Ještě lepší. Bude z vás tedy královna neapolská.

GRETA: Taky ne.

WINSTON: Ale no tak.

GRETA (*směje se*): Luchino ten projekt nedotáhne do konce. Film se točit nebude.

WINSTON: Jak to můžete vědět?

Podívá se na něj, poklepe se prstem na nose a luskně prsty těsně u tváře.

GRETA: Instinkt, můj milý, čich, intuice. Říkejte si tomu, jak chcete.

WINSTON: Třeba defétismus. Ale kdyby, kdyby se ten váš dar jasnozřivosti zmýlil, což si z celého srdce přeju, a film jednoho dne spatřil světlo světa, slibte mi, že budete. Královnou neapolskou. Marií Karolínou Rakouskou, narozenou v mlhách svého schönbrunnského zámku, která zemře v exilu pod krutým sicilským sluncem. Dokonalé. Budete úchvatná.

Greta se na něj podmanivě usměje.

GRETA: A propos Sicílie, Ari mi říkal, že poplujeme kolem italského pobřeží a pak nabereme kurz na Turecko. Abychom se dostali do řeckých vod. Jak že se jmenuje ten ostrov, kde máme zakotvit? Ten Aristotelův nový rozmar?

WINSTON: Skorpios.

GRETA: Skorpios.

WINSTON (*usměje se*): Ostrov škorpión. To je celý Onassis. Nechat se spoutat, uvázat si ruce i nohy k otrávené zemi. Jako by. Chtěl uspíšit svůj konec. S neochvějnou absolutní jistotou, že vše, co tak trpělivě a s takovým zápalem budoval, bude nenávratně zničeno. Že vše bude jako dřív. Skorpios.

Krátká pauza.

GRETA: Tam namalujete nádherné soumraky. Tam na Jónských ostrovech. Západy slunce jsou tak rudé, že se moře na krátkou chvíli zbarví krví.

WINSTON: Když se moře zbarví krví, Miss Brown, tak to netrvá krátkou chvílí, ale týdny, měsíce. Celý život. Krev z hladiny, ani z mořských hlubin nezmizí. Ano. Celý lidský život. Celý život. Trápí člověka noční můry z vln Dardanelské úžiny, které se navždy zbarvily do ruda krví 100.000 mužů.

Chtěla by mu odpovědět, ale přeruší ji Niklausův návrat. Přináší ohromný a zjevně velice těžký košík. Položí ho na okraj bazénu.

NIKLAUS: Omlouvám se. Pane premiére, slečno. Musím vás. Vyrušit. Na okamžik.

Greta se podívá na košík.

GRETA: Co to je?

NIKLAUS: Humři, slečno.

GRETA: Jsou ohromní.

NIKLAUS: Dar od Jeho Výsosti nejjasnějšího Knížete Rainiera monackého, na poslední chvíli, když se dozvěděl, že jsme stále ještě neodrazili od břehu.

Niklaus zapne výpusť. Bazén se začne plnit vodou.

WINSTON: To je od něj ale milé. (*Usměje se, potáhne z doutníku.*) Ari se tedy včera nezmocnil všech podílů v Casinu. Umí být velkorysý.

GRETA: Nevypadají, že by se jim tu zrovna líbilo.

NIKLAUS: V bazénu jim bude lépe.

GRETA: V bazénu?

NIKLAUS: Ano. Pán se rozhodl ho využít jako útočiště pro humry. Skvělý nápad. Bázen v podpalubí je totiž příliš malý. Tady se budou moci volně pohybovat. To jim svědčí. Jinak by byli ve stresu a pozabýjeli by se. V malém prostoru snadno zešílí.

GRETA: To už jsem někde slyšela.

NIKLAUS: Pána také napadlo, že bychom mohli u bazénu uspořádat takovou hru. Hru, která by mohla potěšit zejména dámy. Kostýmovaný lov. Ale víc vám už neprozadím. Ať máte alespoň nějaké překvapení. Až přijde čas na lov humrů, vše se dozvíte.

GRETA: Nalovíme si je a pak sníme?

WINSTON: Ne. Až se vynadíváme, jak se cachtají, tak se s nimi ještě pěkně pomazlíme. Ale jistě že je sníme.

GRETA: Uvaříme je zaživa, ale předtím je necháme si pěkně užít představu, že je čeká nádherná projížďka v bazénu snů. Barbaři.

WINSTON: Nebudte smutná. Ariho kuchař nemá konkurenci, jeho zapékaní humři s kaviárem jsou nejlepší na světě. Znáte ten recept? Podávají se ještě teplí s smetanou a kaviárem. Neumím se rozhodnout, jestli je to ďábelské nebo božské, ale je to neuvěřitelně dobré.

Niklaus vypne přívod vody a vyklopí obsah košíku do vody.

NIKLAUS: V každém případě budeme muset bazén jednou vypustit, slečno, protože na Skorpiosu má posloužit jako taneční parket. Na večer, kdy připlujeme, už pán objednal hudebníky.

GRETA: Aha, tak to ano. Na místo humrů nastoupíme my. Doufejme, že Ari nebude mít neodolatelné nutkání uspořádat další kolo lovu.

Náhle odkudsi z hloubi lodě zaslechneme silný, nade vši pochybnost velmi rozčilený ženský hlas. Slyšíme křik, ale slova nerozeznáváme. Pak se ozve silné prásknutí dveří. Všichni tři se na okamžik zarazí.

WINSTON: Aj aj. Vypadá to, že naše diva assoluta je dnes ráno lehce podrážděná.

GRETA: Callasová na palubě? Neříkal snad Aristoteles, že s přijetím pozvání dělala obrovské cavyky?

WINSTON: Pokud jsem to pochopil správně, tak jí v tom bránil spíš její manžel. Dovolil bych si dokonce říct, že jí v tom chtěl zabránit za každou cenu. Ale neuspěl.

GRETA: Arimu by víc než ostrov-škorpión spíše slušel ostrov-pavouk. Ten si měl pořídit. Když se rozhodne, že svou kořist dostane do svých sítí, nic ho nezastaví.

WINSTON: Půjdu dolů do své kajuty uklidnit Clemmii, pokud dovolíte. Moje žena má svatou hrůzu z toho, když někdo křičí. A vy byste si také měla odpočinout, Miss Brown.

GRETA: Jak to víte?

WINSTON: Říkala jste, že jste jela z Říma celou noc.

GRETA: Ne. Jak víte, že si občas nechám říkat Miss Brown, jak jste se to dozvěděl?

Winston se na ni podívá a velmi laskavě se na ni usměje.

WINSTON: Říkal jsem přece, že k vám chovám neskonalejší obdiv. Ale přiznávám, že vaše nečekané a rázné zmizení z filmového plátna ve mně, krom obdivu, probudilo též pikantní zvědavost a zájem o vaši osobu... *(Usměje se.)* Co dělá mimo světla reflektorů? Co by teď asi tak mohla Greta Garbo dělat? Takže když mám příležitost se něco dozvědět, poptám se. Tu. Či onde. A představte si, že hned několik dobře informovaných přátel mi potvrdilo, že cestujete. Hodně. Ano. A velmi často pod jménem Miss Harriet Brown. *(Podívá se na ni a znovu se na ni usměje.)* Miss Brown. Půvabné! Ale na druhý pohled už možná trochu nudné. Trochu ano. Nemyslíte?

Greta ho pozoruje.

WINSTON: A proč to vlastně děláte? Mám ostatně dost velké pochybnosti, že se vůbec můžete pohybovat incognito.

GRETA: To se pletete. Kdybyste jenom věděl, jak se mi uleví, když ze sebe shodím i poslední zbytky své slávy. *(Protáhne se.)* Z té šaškárny se mi chce zvracet.

Winston se na ni upřeně zadívá, zavrtí hlavou, usměje se.

WINSTON: Když vám postaví vaši vlastní sochu, Miss Brown, váš pohled na holuby se dost promění.

Winston Niklausovi naznačí, aby ho odvezl dovnitř do útrob lodi.

WINSTON *(na odchodu)*: Běžte si odpočinout. Věřte mi. Ari dnes večer pořádá první gala večeri za přítomnosti Marie Callasové. Bude se chtít vytáhnout.

Winston s Niklausem zmizí.

GRETA *(hovoří směrem k nim)*: Tak co to bude? Tenhle program mi nijak náročný nepřijde. *(Sama pro sebe.)* Spíš trochu nudný.

Ozve se hlasitá lodní siréna, která ohlašuje, že se loď konečně chystá opustit přístav. Greta zůstane sama s humry. Chvilí je pozoruje, pak si zuje boty a posadí se na okraj bazénu.

GRETA: Klidně bych vás vrátila zpátky do moře. Jen tak, co oči nevidí, srdce nebolí. Žbluňk, žbluňk, žbluňk. Ale on by vás hned stejně někdo ulovil a snědli by vás jiní, určitě mnohem horší než my. Tak co už s vámi?

Vyhrne si kalhoty a spustí nohy volně nad vodu.

GRETA: Že bych si s vámi aspoň trochu zaplavala?

TMA

Když se světla znovu rozsvítí, vidíme Winstona sedícího na vozíku na přídí. Před ním stojí stojan s načervenalým plátnem. Winston maluje slunce, které mizí za mořským obzorem. Na hlavě má nasazenou rozsvícenou čelovku. Přes světle béžový oblek má na sobě přehozený plášť z hrubého plátna. Na malé servírovacím stolku vedle něho stojí lahev whisky a sklenička. V jednu chvíli odloží štětec a dá si pár loků. Rozhlíží se kolem se, něco ho náhle zneklidnilo.

WINSTON (*nahlas*): Toby! Toby! (*Krátká pauza.*) Toby! (*Pro sebe.*) Zpropadené zvíře.

Otočí se na vozíku čelem vzad a volá ještě hlasitěji.

WINSTON: Toby! Toby! Ke mně!

Přichází Greta. Tentokrát má na sobě krásné šaty s hlubokým výstřihem, které jí obepínají tělo.

GRETA: To mě mrzí. Že se nesháníte po mně.

Podívá se na ni.

WINSTON: Další důkaz, že mi život vždycky dopřával víc, než jsem si vůbec dokázal představit. Ty šaty. Neskutečně vám sluší. Večer v nich zazáříte ještě víc než za denního světla.

Pozvedne skleničku na její počest.

WINSTON: Cheers!

Greta se na něj usměje. Zastíní si dlaní oči, jako by něco nebo někoho hledala, a otočí se kolem dokola.

GRETA: Žádný Toby na obzoru. (*Krátká pauza.*) Jen ho nechte, ať se v klidu proletí. Ten váš papoušek. Ať si létá tak daleko, jak se mu zachce. To je konec konců ten nejlepší způsob, jak ho spolehlivě vždycky dostat zpátky.

WINSTON: Myslíte?

GRETA: Samozřejmě. Když pocítí opojení absolutní svobodou, tak se k vám vrátí a ještě vám za to bude vděčný. A možná vás začne považovat za přítele.

WINSTON: Odbornice na psychologii opeřenců?

GRETA: Řekněme, že s nimi mám společnou neodolatelnou touhu po svobodě. Touhu, o které zajisté také něco víte, pane premiére.

WINSTON (*usměje se, znovu se pustí do malování*): Hlavně vím, jakou má cenu, Miss Brown. Dovolíte? Rád bych využil těch pár posledních paprsků a ještě chvíli maloval.

Dívá se na něj a také se na něj usměje.

GRETA: Kdyby vám šlo jenom o to, co kolik stojí, tak budete to zvíře chovat v kleci jako všichni ostatní.

Krátká pauza.

WINSTON: Jak víte, co je Toby zač? Kdo vám řekl, že je to zrovna papoušek?

GRETA: Co myslíte? Ari. Od chvíle, co jste odešel ze salónu, mluvil jenom o vás. Víte, že ho naprosto fascinujete? Takže teď už všichni vědí, že nedáte ani ránu bez papouška, který se jmenuje Toby a který vám sedává na rameni. Že jste mu zařídil pohodlné útočiště v kajutě, kde spí hned vedle vaší manželky Clementiny a že jste se mu dnes večer rozhodl dopřát trochu čerstvého vzduchu. O papouškovi se ví všechno.

WINSTON: Přesně tak. Moje žena spí.

GRETA: Moje taky. Volala jsem jí do New Yorku a probudila ji. Přitom tam mají teprve čtyři hodiny odpoledne.

Krátká pauza.

GRETA: A prý jste si taky krom papouška chtěl vzít na palubu taky kočku.

WINSTON: Na poslední chvíli jsem si to rozmyslel. Nelson není námořnický typ.

GRETA: Což je ovšem u admirála docela na pováženou.

Winston vytáhne z pláště macatý doutník.

WINSTON: Doutník?

GRETA: Kubánský?

WINSTON: Of course, my dear. Vzpomínky na Kubu. Už šedesát let jsme nerozluční přátelé.

GRETA: Na mě jsou moc silné.

WINSTON: Nepodceňujte se. To vám vůbec nesluší.

Žapaluje si doutník.

WINSTON: Kouř vám, doufám, nevadí? Ačkoli jste určitě přišla nahoru na palubu s tím, že se tady nadýcháte čerstvého vzduchu.

GRETA (*protáhne se*): Šla jsem na palubu, abych na chvíli utekla před tím Ariho ničivým humorem. Netušila jsem, že budu mít tu čest se tady s vámi zase potkat.

WINSTON: Ariho ničivý humor? Můžu hádat? Jeho slavné barové židličky?

GRETA: Přesně tak. Zdá se, že jste tu jako doma. Jakmile jsem se posadila u baru, přihnal se ke mně Ari a zašeptal mi do ucha: “Že neuhodnete, z čeho jsou tyhle barové židle vyrobené? Jsou potažené kůží z velrybích předkožek. Židličky z velrybích pindíků. Právě sedíte na největším penisu světa, moje milá.” No, není to k popukání?

WINSTON (*usměje se*): Musíte brát Ariho takového, jaký je. Ačkoli. Uznávám, že někdy je, co se vkusu při výběru dekorací týká, poměrně dost odvážný.

Greta se na něj podívá.

GRETA: Chcete tím snad naznačit, že to nebyl vtip?

WINSTON: Pokud vím, tak nebyl. Ale uznávám, že to s těmi židličkami opakuje až moc často. Vsadil bych se, že v tuhle chvíli určitě netrpělivě vyhlíží Marii Callasovou, kdy už konečně přijde a sedne si k baru. Jako školák, který chystá nějakou lumpárnu.

GRETA: Ale tu nejvypečenější lumpárnu schytl určitě její manžel, ne?

WINSTON: To ano. Tuhle první gala večeri si, abych tak řekl, pořádně vychutnal. Vypadalo to, že s každým dalším chodem bledne stále víc a víc, až už byl skoro průhledný. Ari byl ve formě, perlil jako nikdy. Byla to nevýslovně krutá show. (*Krátká pauza.*) Ale Callasovou to zjevně nijak nezasáhlo.

GRETA: Kdo ví?

WINSTON: Proč myslíte?

GRETA: Protože Maria Callasová je bytost, která miluje naplno. Ona se do něj vášnivě zamiluje. A on jí poplete hlavu. Obchodník Aristoteles Onasis je nemilosrdný, i když se zamiluje, nemůže si pomoci.

WINSTON: Zase ten váš čich, Miss Brown. Možná máte pravdu. Ale zkuste si jen na okamžik představit, že se nějaká žena, umělkyně jako Maria Callasová, jenom ocitne poblíž absolutní lásky. Nepropadne jí i tak? Které šílenství byste si vybrala: to, které způsobila šířající touha, nebo raději to, za které může pekelná nuda?

GRETA: Já? (*Usměje se.*) Mě už si vybralo šílenství, které pramení v útrokách samoty, to je moje volba. Víte, že umřu jako stará panna?

Krátká pauza. Nejprve se jen tak letmo, koutkem oka podívá na Winstonovu malbu, pak se ale jde podívat na obraz zblízka.

GRETA: Je to moc hezké. "Malíři jsou šťastní, protože nejsou nikdy sami. Světlo, barvy, klid a mír jim dělají společnost až do samého konce, nebo alespoň do večera."

WINSTON (*směje se*): To jsem napsal... Už ani nevím, kde... Když jsme se s malováním potkali, bylo mi snad nejhůř v životě, byl jsem úplně na dně. To byly ty zpropadené Dardanely. Ale malování mi dokázalo podat ruku a pomohlo mi se zvednout. A nikdy se mě už nepustilo. (*Krátká pauza.*) Malování se nic nevyrovná, ono jediné dokáže udržet toho černého psa na vodítku. Malování. (*Vezme do ruky skleničku whisky a opět ji před Gretou pozvedne.*) A tohle.

Greta se na něj podívá.

GRETA: Černého psa...

WINSTON: Černého psa. Beznaděje. Který mě tak často pronásleduje. A kouše. *(Usměje se.)*
Tahle. Hluboká. Melancholie. Se kterou musím bojovat. Zás a znovu. Od dětství... Ano. *(Pořádně se napíše.)* Moje nejslavnější vítězství jsou totiž ta, která jsem vybojoval právě s ním. S tím černým psem.

GRETA: Tohle vaše zvíře znám. Když začne štěkat, musí člověk zavřít všechny dveře a všechna okna, jinak vám skočí po krku a nepustí.

WINSTON: A co děláte vy, abyste mu zabouchla dveře před čumákem?

Krátká pauza. Greta se dlouze a zhluboka nadechne.

GRETA: Řekla bych, že nastupuji na paluby lodí velkých jako domy, aniž bych tušila, proč to dělám. A nechávám se vozit od města k městu, od jedné zastávky ke druhé, aniž bych o čemkoli rozhodovala.

WINSTON: A čím to, že tak dobře toho černého psa znáte? Vy také. Také utíkáte před neštěstím, Miss Brown?

GRETA: Před filmem.

Winston se k ní otočí, dá si na čas. Usměje se, potáhne z doutníku, odkašle si.

GRETA: Na tom není nic divného. Už takhle před filmem utíkám dvacet let. Před tím posledním. Před svým náhrobkem. Před svou zkázkou. Vy mi určitě řeknete. Že je to relativní.

WINSTON: Ne. To bych neřekl. Naopak. Řekl bych, krom toho, že vás obdivuji, že se nikdy, nikdy, ale nikdy nesmíte upnout na to, co považujete za neúspěch.

GRETA: Já to za nic nepovažuji. Byl to neúspěch. Ponížení dvou tváří. Bolestivé. Jasný důkaz. Stačí jen, abych se ho jen letmo dotkla, jako třeba když o něm mluvím teď tady s vámi, a stále to bolí.

WINSTON: O důvod víc vás poslat znovu do boje, točit další filmy. To je jediný způsob, jak se vaše ponížení může zahojit. A jak na něj zapomenout. Proč odmítáte bojovat, Miss Brown? Je to zvláštní. Jsem si jistý, že jste dobrý voják. Výborný voják. Ostatně. *(Krátká pauza.)* Už jste to dokázala. Za války.

Podívají se jeden na druhého. Winston dopije sklenku whisky.

GRETA: Mám prázdnou skleničku. Vlastně žádnou ani nemám. Ale varuju vás, pane vrchní admirále, že nehodlám vyrazit do žádné bitvy, dokud ji nebudu mít plnou vodky. I když si vás neskonale vážím.

Dá si ruku k čelu a krátce zasalutuje.

WINSTON: Pohov.

Vykloní se ke stolku, který má vedle sebe.

WINSTON: Takže vodku?

GRETA: Yes, Sir.

WINSTON: V tom případě. Potřebujeme posily. *(Nahlas.)* Niklausi! Niklausi.

Majordomus se objeví na scéně.

NIKLAUS: Pane?

WINSTON: Morálka jednotek je na bodu mrazu.

NIKLAUS: To mě hluboce mrzí, pane.

WINSTON: Vodku, pro slečnu Garbo. Samozřejmě tutéž, kterou pila.

GRETA: Jenom pro upřesnění. Martini s vodkou. A slzu broskvového likéru.

NIKLAUS: Slzu, ano, slečno. Samozřejmě.

WINSTON: A pro mě koňak. Láhev.

NIKLAUS: Archivního Napoleona, pane?

WINSTON: Jako obvykle.

NIKLAUS: Rozumím, pane.

WINSTON: Děkuji, Niklausi.

Niklaus zůstává stát.

WINSTON: Děkuji, Niklausi.

NIKLAUS: Já jen. Koňak na vás čeká dole v salonku. Jak jste si přál. Všechno jsem připravil. Na partii beziku s pánem.

WINSTON: Ach, ano. Partička beziku. *(Směje se a otočí směrem ke Gretě.)* Ari nesnáší, když prohrává. Strašně moc. Posledně, když jsme spolu hráli, bral jsem všechny štychy a jeho to úplně rozzuřilo. Úpěnlivě mě prosil, abychom si večer dali odvetu. Přidáte se k nám? Hrajete karty?

GRETA: Jak kdy. A co je ten bezik zač?

WINSTON: Stará francouzská karetní hra. Hraje se to s 64 kartami.

GRETA: V tom případě. Na mě můžete zapomenout.

WINSTON: Škoda. Je to fasinující hra. Dokonale se v ní snoubí náhoda a strategie. Přesně jako v životě.

GRETA: Myslíte? Co má co v životě dělat strategie? Zjevně máte o lidském bytí dost vojenské představy.

WINSTON: Možná. Proč by ne. Víte, válka je fér, Miss Brown. Zabít vás v ní můžou jenom jednou. V lásce, v politice, zkrátka a dobře v civilním životě, je to jinak. *(Obrátí se zpět k majordomovi.)* Niklausi, myslím, že se na mě Ari nebude zlobit, když dnešní partičku vynecháme. Ostatně. Má dnes večer rozehranou jinou hru. S barovými židličkami. A v té je neporazitelný.

NIKLAUS: Dobře, pane. Dojdu vám pro občerstvení.

Niklaus odejde.

GRETA (*se směje*): Občerstvení. On je k nezaplacení. Když ho tak člověk poslouchá, skoro by i řekl, že jsme někde v lázních, promenujeme se na čerstvém vzduchu a popijíme ovocný vitamínový džus.

WINSTON: Ale pití zdraví velmi prospívá. Myslím, že právě jemu vděčím za svou vitalitu. Musím říct, že jsem se časem naučil dodržovat přísnější režim. Když jsem byl mladší, měl jsem pravidlo, že před obědem nepiju. Teď se držím pravidla, že musím začít před snídaní. Můj otec měl stejně železnou vůli jako já. Až na to, že záplavy whisky ho moc brzy zanesly příliš daleko, to uznávám. Dřív jsem si dokonce myslel, že mě čeká stejný osud. (*Směje se.*) Ale pořád jsem tady. I když jsem měl už tisíckrát namále, Miss Brown, mezi nespočetnými kulkami, které mě jen o vlas mýjely na bojištích, při nejrůznějších a nejpodivnějších nehodách, kvůli chorobám, které ani nespočítám. Jeden by skoro uvěřil, že mě snad smrt ani nechce. Určitě to má na svědomí můj otec, který tam nahoře intrikuje seč to jde a vymýšlí všechno možné, aby co nejvíc oddálil naše setkání a udržel si mě co nejdál od těla... (*Stále se směje.*) Vlastně se mu ani nedivím.

GRETA: Neměl jste otce rád?

Krátká pauza.

WINSTON: Miloval jsem ho, Miss Brown. Miloval. Dokonce zbožňoval. Ale on mě vždycky považoval za idiota, debilního omezence bez budoucnosti, zdegenerovaného kreténa. Jenom mi nadával. Jako dítě mě nechal na výchovu sestrám v penzionátu. Ani mi neodpovídal na dopisy, ve kterých jsem jeho i matku prosil, aby za mnou přijeli na návštěvu, aspoň jednou za rok. (*Krátká pauza.*) Jediné spojení, které jsme měli, byly novinové články, které jsem si vystříhoval a ve kterých byly jeho projevy v Dolní sněmovně. Učil jsem se ty jeho projevy z paměti, abych mu byl aspoň o něco blíže. Myslím, že některé si pořád pamatuju. Po pětasedmdesáti letech. Ale. Nemám mu to za zlé. Vlastně vůbec... (*Krátká pauza. Usměje se, potáhne z doutníku a podívá se na hvězdy, jimiž je poseta letní noční obloha.*) Potřeboval jsem, aby na mě změnil názor. Musel jsem nějak přitáhnout jeho pozornost. A nejspíš právě díky tomu se dal celý můj život do pohybu. Ano. (*Krátká pauza.*) I když se kvůli své předčasné smrti nedozvěděl skoro o ničem z toho, čeho se mi v životě podařilo dosáhnout.

Krátká pauza.

GRETA: Můj otec taky zemřel mladý.

WINSTON: Opravdu? Nemoc?

Greta se zhluboka nadechne, usměje se.

GRETA: Ne. Ano. Ano. Ne. Stejně jako ten váš, pil.

WINSTON: Aha.

GRETA: Veškerou svou energii věnoval tomu, aby se utápěl v alkoholu. A nakonec se mu to povedlo.

Krátká pauza.

GRETA: Jednou v noci jsem ho našla ležet s obličejem zabořeným ve sněhu v příkopě v nějaké hnusné zapadlé uličce ve Stockholmu. Šla jsem ho hledat, jako vždycky jsem obešla všechny bary v naší čtvrti, ale. *(Krátká pauza.)* Asi zakopnul. Netuším, jak dlouho tam ležel. Na promrzlém chodníku. Dotáhla, dovezla jsem ho až domů. Položily jsme ho s matkou na postel. A tehdy nám to došlo. Ruce a rty měl úplně modré. Modré. Matka se rozklepala, ale nic neudělala. Řekla jsem jí, ať si jde odpočinout. A lehla jsem si na něj. Byla jsem přesvědčená, že se zahřeje. *(Krátká pauza.)* Někdy nad ránem mě probudila ledová deska. To byl můj otec. Mrtvý. Mně bylo čtrnáct.

Krátká pauza.

WINSTON: Určitě aspoň odešel s tím, že vám má být za co vděčný. A věděl, že ho milujete.

Už se skoro úplně setmělo. Winston si sundá čelovku a pečlivě čistí štětce.

GRETA: To nevím. Nikdy jsem se nedozvěděla, co ke mně cítil. Nemluvili jsme. Ani on. Ani já. *(Krátká pauza.)* Když umřel, bratr se sestrou bolestně naříkali a křičeli tak hlasitě, že celá čtvrť hned pochopila, co se u nás doma stalo. Já neřekla nic. Ani slovo. Z mých úst nevyšel jediný zvuk. Zůstala jsem u sebe v pokojíčku. Dlouho. Vzpomínala jsem na něj, na tátu. Jak se vždycky celé hodiny procházel podél moře. Vzpomínala jsem na jeho vyhaslé oči, které se upíraly na horizont Baltu. *(Krátká pauza.)* Nikdy jsem neřekla, že ho mám ráda. Na druhou stranu, on mně taky ne. *(Krátká pauza.)* Nikdy. Nemluvili jsme. Jako by ho celého prostupovala ostuda, že se nikdy nestal ničím jiným než obyčejným metařem. A zacpávala mu ústa. Navždycky. Stal se vězněm ticha, které ho pevně obestoupilo a uzamklo. Myslím, že jsem se taky cítila podobně uvězněná. *(Usměje se a otočí se k Winstonovi.)* Co lepšího jsem mohla udělat než se stát herečkou v němém filmu, nemyslíte?

Winston odloží štětce a nalije si další whisky. A rovnou se pořádně napije.

WINSTON: Pokračujte. Vyprávějte mi ještě o sobě.

Světla na palubě se rozsvítí. Jsou najednou příliš ostrá, příliš jasná, než aby pod nimi tento dialog mohl pokračovat.

GRETA: Niklaus se nejspíš někde cestou za tím alkoholem ztratil. Omlouvám se, já většinou. Tyhle vzpomínky nikomu nevyprávím. Nevím, co mě to popadlo. Možná ten mořský vzduch

WINSTON *(přerušuje ji, zní to tak trochu jako rozkaz):* Pokračujte. Greto.

GRETA: Zajdu se dolů do baru podívat, kde je to moje martini s vodkou. A váš koňak.
Chystá se odejít.

WINSTON (*suše*): Co se stalo pak? Po smrti vašeho otce?

Greta se zarazí. Zůstane stát zády k Winstonovi. Krátká pauza.

GRETA: Už jsem vám to říkala. Byla jsem jako opařená.

WINSTON: S vaším životem. Tehdy, když vám bylo čtrnáct? Co se stalo?

GRETA (*pomalou se uvolňuje, stále zády k Winstonovi*): Moje matka neměla peníze. Musela jsem odejít ze školy. A já. Začala jsem pomáhat v jednom pánském holičství na druhém konci města. V takové nóbl čtvrti. Naprostý opak té naší. A protože jsem neměla na tramvaj, chodila jsem pěšky, vyrážela jsem z domu v půl sedmé ráno. Abych si vydělala pár drobných navíc, zůstávala jsem tam večer dlouho po zavírací době a uklízela kupy ostříhaných vlasů. Dokud nezůstal na zemi ani jediný. Spokojený?

WINSTON: Ne. Ještě ne. Dokud nezůstal na zemi ani jediný. A dál?

GRETA (*čím dál tím uvolněněji*): Pak jsem prodávala v jednom obchodě pro ženy, kde mě oslovili, jestli pro ně můžu nafotit pár klobouků, které tam prodávali, a pak jsem dostala nabídku natočit jeden reklamní film a pak opravdový film a pak hned další. A potom mně, která vždycky snila o divadle, nabídli smlouvu do Hollywoodu, kde jsem dlouho byla za ošklivé švédské káčátko, které se neumí oblékat a všichni se mu smějí.

Krátká pauza.

WINSTON: A pak se z vás stala Božská. Ta, kterou davy zbožňují. Ta, které leží všechny filmové ateliéry u nohou.

GRETA: A pak jsem toho začala mít dost. Nevím, o co se tady pořád snažíte.

WINSTON: Snažím se vás poznat. Snažím se přijít na to, proč jste se rozhodla vzdát své neuvěřitelné kariéry. A pořád mi to uniká. Je to nevýslovná škoda. Pro vás. A pro celou kinematografii. Jste největší herečka všech dob.

Greta se suše usměje. Otočí se k Winstonovi.

GRETA: To nemyslíte vážně, že ne?

Ramínko šatů jí lehce sklouzne a poodhalí ještě trochu víc z jejího dekoltu. Greta si ho upraví. Winston na ni upřeně hledí.

WINSTON: Smrtelně vážně, Miss Brown.

Teď se na něj zase podívá ona. Krátká pauza.

GRETA: Když malujete. Taky se vám určitě někdy stává, že nastane chvíle, kdy si jste najednou jistý, že je obraz dokončený, je to tak? Kdy každý další tah štětcem na plátně by už byl navíc, že ano?

WINSTON: Ano. Samozřejmě.

GRETA: Kdy? V jaké chvíli? V jaké chvíli člověk pozná, že je obraz dokončený?

Winston dopije svou skleničku.

WINSTON: Když se mu zdá, že světlo, které z obrazu vyzařuje je přesně takové, jaké si představoval, aspoň myslím. A že kdyby pokračoval, tak už by to bylo jenom horší.

GRETA: To je ono. (*Luskne prsty.*) Světlo. Světlo. Po projekci mého posledního filmu "Žena dvou tváří" jsem to věděla. Vlastně spíš viděla. Byla jsem si jistá, že od téhle chvíle už moje místo na slunci muže být jenom horší. A že přišel čas uchýlit se do stínu.

WINSTON: Zaměňujete stín a temnotu, má drahá. Stín je dočasný.

Greta se usměje, ale zavrtí odmítavě hlavou.

GRETA: Kompromisy také. Už točit nebudu. Nikdy. Jeden film navíc jsem ostatně už udělala. Šéfové MGM chtěli stvořit novou Garbo. Veselejší. Komerčnější. Byla směšná. Zničená. Dlouho jsem se za to styděla, ale teď už cítím jenom znechucení. (*Krátká pauza.*) A

WINSTON: A?

GRETA: Vždyť se na mě podívejte. Podívejte se na mě. Stín je možná jenom dočasný, pane Churchille. Ale hvězdy taky. Všechny nakonec pohasnou. Všechny.

WINSTON (*rozohní se*): Bullshit. Nemáte pravdu. Vaše zář je naprosto bez vady. Vaše tvář je možná s tou lehounkou retuší času dokonce ještě krásnější než kdy dřív. Vymýšlíte si jenom samé nepodložené výmluvy, abyste nemusela čelit strachu z možného dalšího neúspěchu. Ale to je, bohužel, ta jediná možnost, jak dosáhnout nových úspěchů. A vy to dobře víte. Kráčet od neúspěchu k neúspěchu a přitom nikdy neztratit nic ze svého nadšení a víry, to je jediný možný klíč k úspěchu. Vy jste s filmem ještě neskončila. A film neskončil s vámi. To by snad ani nešlo. Chybíte mu tak moc, že není možné, aby aspoň trochu nechyběl on vám.

GRETA: Nechybí mi ani náhodou. (*Krátká pauza.*) Chybí vám válka, pane Churchille?

Winston se podívá na Gretu. Krátká pauza.

WINSTON: Válku jsem neměl rád nikdy, Miss Brown. Rád jsem bojoval za myšlenky, které jsem považoval za správné. Bojoval. A vyhrával.

GRETA: Dobrá, tak řekněme, že já zas nikdy neměla ráda film.

Winston Gretě pokyne, aby se k němu naklonila, a zašeptá jí do ucha.

WINSTON: To vám nevěřím.

Greta se od něho odtáhne a tajuplně se usměje.

GRETA: Chodím do kina často. A vidím, že filmu se daří dobře i beze mě. Víte, nikdy jsem ho nepovažovala za smysl svého života. V tom prostředí se ani necítím dobře. Dneska jsem mnohem šťastnější, než jsem kdy bývala.

WINSTON: Tak proč jste se hnala do Říma, když vám Luchino Visconti nabídl roli ve svém novém filmu?

Greta zbledne, lokty se opře o lodní zábradlí. Zadíívá se na obzor. Pořádná pauza.

WINSTON: K tomu, abyste se ze špinavé podlahy toho stockholmského holičství vyškrabala až na vrchol hollywoodské kinematografie, abyste cestou překonala všechny překážky, jste určitě potřebovala mít ve svém kufříku víc než jenom svoji zářivou krásu a mnohem víc než nesmírný herecký talent. Stejně jako já jste v sobě musela mít touhu po odplatě. Tu báječnou potřebu porvat se se životem. Co? *(Krátká pauza.)* A můžete snad říct, že ve vás tahle touha po odplatě, kterou jste v sobě měla, dneska už úplně vyhasla? Že vám dala pokoj?

Krátká pauza.

WINSTON: Mně se zdá, že ne. Máte v sobě takovou těžko definovatelnou melancholii, Miss Brown. Jakou mívají týrané děti, jako jste byla vy. A nikdy jste ji nedokázala ukojit. Dlužíte jí ještě dobrých pár filmů. A úspěch. Jeden pořádný úspěch. Než budete moci v klidu odejít do ústraní. Jinak. Pořád se budete trápit. Věřte mi. Do konce svých dnů. Nechte ji, ať vás ještě jednou vede, ať znovu celému světu na velkém plátně ukáže vaši tvář poznamenanou věčnou boží milostí. Pusťte ven tu skvělou herečku, která ve vás je, dovolte jí to. Dobře víte, že nedodělané věci chutnají odporně.

GRETA *(suše)*: Já v sobě rozhodně žádnou touhu po odplatě necítím, pane Churchillle. Jste na špatné adrese. Necítím v sobě sebemenší základy bojovnosti a ani si nepamatuju, že by se Greta Garbo chtěla kdy msít Gretě Gustafssonové.

Winston se jakoby zasměje, což Gretu neskutečně rozčílí. Otočí se k němu.

WINSTON: Opravdu?

GRETA: Opravdu. A abyste věděl, tak pokud občas přijmu pozvání některých režisérů, kteří se se mnou chtějí sejít, dělám to pouze ze zdvořilosti.

WINSTON *(znovu se usměje)*: Ze zdvořilosti?

GRETA: Ano. Jak víte, jsem docela odvážný chlapec. Odvážný a dobře vychovaný.

WINSTON: Takže jste jela za Luchinem Viscontim do Říma jenom ze zdvořilosti?

GRETA: Přesně tak.

Winston opět zareaguje úsečným sarkastickým smíchem, který Gretu tentokrát rozpálí do běla.

GRETA: Ze zdvořilosti. Rozhodně ne z žádného přesvědčení. Filmy už nikdy točit nebudu. Nikdy. Ani jeden. Navíc žádný z těch, který mi nabízejí a který by mě případně snad i mohl zajímat, nakonec stejně nikdy nedopadne. *(Křičí.)* A možná ano, jsou dny a jsou noci, kdy toho lituju. Ale je to tak. A já to vím. *(Znovu luskne prsty u obličeje.)* Cítím to.

WINSTON *(také zvýší hlas)*: Vy to víte. *(Napodobí ji a luskne prsty, podobně jako to dělá Greta.)* Vy to cítíte. To je směšné. Když budete chtít znovu točit, budete točit. Kde je vůle, tam je i cesta, Miss Brown. Celý svůj život jsem své touhy bral jako skutečnost a málokdy jsem se mýlil. Jenom jsem vždy musel najít ZPŮSOB jak to udělat, aby se moje sny mohly v životě zhmotnit.

GRETA: Protože jste měl velké sny a obrovský úděl, který čekal, až se s ním vypořádáte. Ale já. Ale my, herci. Je nás tolik. Jsme nahraditelní. Bojíme se každého výpadku prodeje lístků. O těch, kteří kdesi nad námi tahají za nitky, se nám jenom může zdát. Jsme na tom hůř než loutky.

WINSTON: Jste umíněnější než osel. Jak tohle vůbec můžete říct? Uhranula jste miliony mužů. A žen. Ve všech zemích světa, v každé ze svých rolí. Všechny filmy, ve kterých jste hrála, jste povýšila na mistrovská díla. Vy nejste loutka, moje drahá, vy jste Greta Garbo.

Velmi krátká pauza.

GRETA: Byla jsem.

WINSTON *(velice rozčileně)*: Nemáte právo o sobě mluvit v minulém čase. Nic a nikdo vás k tomu nemůže donutit. Já jsem si to vždycky zakazoval. Dokonce i teď, když trčím tady v tom křesle. Zakázal jsem si to i tehdy, když mě chtěli pohřbít zaživa. Hlavně tehdy. Když se politici ze všech táborů rozhodli, že mě zničí a svalili na mě veškerou vinu za ten neúspěch u Dardanel, když mě sesadili. Když mě potom všechny noviny dlouho pomlouvaly, plivaly mi do tváře a den co den palcovými titulky oznamovaly, že jsem vyřízený, že jsem skončil. I tehdy jsem si to zakázal. Samozřejmě jsem byl zoufalý. Ale. Kdesi v hloubi svého já, jsem stále byl. Zůstal jsem. Sám sebou. Protože jsem věděl, že jednoho dne. Se vrátím. Silnější. *(Krátká pauza.)* A taky jsem se vrátil.

Vstoupí Niklaus. Přináší táč se skleničkami a lahvemi.

WINSTON: Díky, Niklausi. Už jsem vážně začínal trpět nedostatkem vychlazených tekutin.

Greta se otočí na Niklause. Ten jí podává skleničku.

NIKLAUS: Přála jste si do svého martini s vodkou slzu broskvového likéru, ale nebyl jsem si jistý, zda si přežte též olivu, slečno.

Greta neodpovídá, celá se klepe vzteky. Žírá na Niklause, v ruce drží skleničku s koktejlem.

NIKLAUS: Slečno? Přála jste si, aby vám barman do koktejlu přimíchal také olivu? Nebo snad dvě?

GRETA (*ledově chladně*): To se zeptejte tady pana Winstona Churchilla.

Otočí se a jde se opět opřít o lodní zábradlí.

GRETA: On ví mnohem líp než já, co je pro mě nejlepší.

Winston gestem Niklausovi naznačí, aby to nechal být, a požádá ho, aby mu podal láhev koňaku. Greta popíjí koktejl a zhluboka dýchá.

NIKLAUS: Omlouvám se, že mi to s těmi nápoji tak dlouho trvalo, ale stala se taková. Politováníhodná událost.

Winston si rozepíná malířský plášť, Niklaus mu pomáhá.

WINSTON: Nepovídejte, tak povídejte, příteli. Jaká událost? Doufám, že jsme nenarazili na ledovec. Byla by škoda ztroskotat zrovna tuhle nádhernou noc. Ačkoli. (*Pobaveně se podívá na Gretu, která nejspíš truceje.*) V poslední chvíli, těsně předtím, než by se naše plavidlo navěky zanořilo do temných hlubin, jal bych se po hlavě zachraňovat Gretu Garbo, která by se napůl v bezvědomí přidržovala části příďe. Vlastníma rukama bych ji dovlékl do záchranného člunu a pak bych se vyčerpáním utopil a klesl pod hladinu. Všechno by se to odehrávalo za zvuků tragické operní árie Marie Callasové, která by pěla, dokud by neztratila hlas a pak se také pohroužila do kalných ledových vod. Nebylo by to náležitě romantické, Niklausi, co vy si o tom myslíte?

Při těchto slovech si Winston sundá klobouk a těch pár pramínek vlasů, které mu zbývají, sčísne na stranu.

NIKLAUS: Co si o tom myslím? Myslím, že by to byla nepochybně úchvatná filmová scéna, pane premiére. Ano. O tom není pochyb. Úchvatná.

WINSTON: Slyšíte to, Miss Brown? Právě jsem dostal skvělý nápad na film, ve kterém bychom byli oba za hvězdy. Stačí to jenom sepsat. Zaujalo vás to. Vidím, že vás to zaujalo, nepletu se?

Greta se našťovaně po obou mužích ohlédne a povzdechne si. Napije se svého martini s vodkou.

NIKLAUS: V každém případě žádný ledovec na obzoru není, pane. Tedy pokud je mi známo. Ale abych se vrátil k oné politováníhodné události, týká se to paní Marie Callasové

WINSTON: Ano?

NIKLAUS: Ano. Ta nešťastnice si podvrkla kotník.

WINSTON: Ale jděte.

GRETA (*stále zády k oběma mužům*): Můžu hádat? Spadla z barové židle.

Po krátké pauze se Niklaus ke otočí Gretě.

NIKLAUS: Omlouvám se, slečno, ale jak to víte?

WINSTON: Čich, intuice, přáteli, říkejte si tomu, jak chcete. Greta Garbo takové věci CÍTÍ. (*Opět luskně prsty v Gretině stylu.*) Greta Garbo je skvělá jasnovidka. Má dar. To jste nevěděl?

NIKLAUS: Nikoli. Hluboce se omlouvám, slečno. (*Pozoruje ji. Krátká pauza.*) Takhle to tedy je. Chápu. Já si říkal, proč vás u všech čertů už tak dlouho není vidět v kině. A je to velká škoda, slečno, pokud si mohu dovolit vyjádřit takto svůj skromný názor.

Velmi krátká pauza. S Gretou to ani nehne. Winston naopak září.

NIKLAUS: A ono je to takhle. Vy máte ještě další talent, další nadání, o které je třeba pečovat. Chápu. Je fascinující, jak jediná žena dokáže, úplně sama

Stále hledí Gretě na záda. Zarazí se.

WINSTON: Dobrá, dobrá. Co ten kotník?

NIKLAUS: Ano. Kotník. Nuže, zrovna jsem dorazil k baru, abych objednal koktejl tady pro slečnu, a právě v té chvíli se Maria Callasová posadila na jednu z těch barových židlí.

GRETA: A Aristoteles k ní zezadu přišel a něco jí pošeptal do ucha.

Niklaus se znovu na Gretu otočí.

NIKLAUS: Vy jste věštkyně, slečno... Dokonalá jasnovidka. Pokud dovolíte, máte nadpřirozené schopnosti.

GRETA: Nadpřirozené schopnosti, to ano. Snažila jsem se to tady horem dolem vysvětlit panu Churchillovi.

WINSTON (*netrpělivě*): A dál?

NIKLAUS: A dál? Jistě, dál, ale. Omlouvám se, pane premiére. Ale mě to velice zajímá. Představte si, že jsem měl pratetu, budiž jí země lehká, která bydlela kousek od Soluně a byla také médium. Jako tady slečna. Médium. Ona tedy byla vodnář. To je velice intuitivní znamení... Někdy se dokonce stávalo, že takhle večer za úplňku, jako je třeba dnes, že

WINSTON (*přerušit ho*): Co bylo dál s Marií Callasovou, ne s vaší pratetou, Niklausi.

Winston bere do ruky skleničku, chce se napít, ale sklenka je prázdná. Dá najevo svou nespokojenost. A Greta si zatím ze své sklenky vyloví kostku ledu, zavře oči a pomalounku si jí začne přejíždět po krku, zátylku a dekoltu, aby se osvěžila a uklidnila.

NIKLAUS: Pán jí pak opravdu něco pošeptal do ucha a

GRETA: A v té chvíli Maria Callasová na židličce nadskočila a zapištěla přitom jako malá vylekaná holka. Pohyb to byl tak prudký, že se skácela na zem.

Niklaus nalije Winstonovi koňak do připravené sklenky.

NIKLAUS: Ne tak úplně, slečno. Moje prateta také mívala naprosto přesné vize, ale často nebyly kompletní, stejně jako ty vaše. Je zvláštní, jak jste mi ji připomněla...

Niklaus se otočí ke Gretě a sleduje, co dělá s kostkou ledu. Koňak do Winstonovy sklenky stále teče.

NIKLAUS: I když ne úplně...

Sklenka je plná.

WINSTON: Díky, Niklausi.

Sklenka se stále plní. Niklaus zjevně nedokáže odtrhnout oči od Grety.

WINSTON: DÍKY.

Niklaus sebou trhne a znovu se podívá na Gretu.

NIKLAUS: Tedy, že

WINSTON: Tak už tu historku dokončete, příteli, ať tu nejsme celou noc. *(Také on se na Gretu podívá.)* Máme připravený lepší program.

NIKLAUS: ... Maria Callasová se začala smát. Teda smát. Byl to. Hodně. Hodně. Huronský smích. Nemohla vůbec přestat. A když pak chtěla vstát, tak i když se pořád držela pána za ruku, nevím jak, ale nějak nešikovně se jí zachytil podpatek za okraj její úchvatné hedvábné róby a ta nešťápnice ze židličky spadla. Na zemi pak její smích ještě zesílil, nicméně se také hned chytila oběma rukama za kotník.

Greta otevře oči a kostku ledu strčí do úst. Oba muži ji nepřestávají sledovat.

WINSTON *(nespouští z Grety oči)*: Netušil jsem, že má v sobě Maria Callasová takovou chuť do života.

NIKLAUS: Pán jí samozřejmě pomáhal se zvednout, dával si velký pozor. Ale pak k nim přišel její manžel, úplně celý brunátný vzteky, dlouze se na ně díval, VÝZNAMNĚ dlouze a VÝZNAMNĚ tiše, a pak odešel směrem ke kajutám a boural přitom všechno, co mu přišlo do cesty. To způsobilo děsivé napětí... Děsivé. Všichni jsme byli zmatení. Maria Callasová přešla od smíchu rovnou k naprostému zoufalství, ještě pevněji se přitiskla k pánovi a rozplakala se. Kvůli tomu, abych byl úplně upřímný, jsme oba s barmanem naprosto zapomněli, jak je to s tou olivou ve vašem koktejlu, slečno, byli jsme velice rozrušení.

Greta dopije koktejl, docucá led. Winston si znovu zapálí doutník.

GRETA (*bohatýrsky odhodí prázdnou sklenku za sebe přes rameno*): Na naše těžké životy.

WINSTON: Povedená komedie.

GRETA: Která hodně špatně skončí.

Winston se na Gretu podívá a znovu napodobí její lusknutí prsty. Pak vyfoukne dlouhý oblak kouře směrem k obzoru.

WINSTON: A to jsem si vždycky myslel, že Callasová byla stvořená výhradně pro tragédii.

GRETA (*naštvaně*): Taky že ano.

Krátká pauza.

GRETA (*klidněji*): Taky že ano. Maria Callasová je největší pěvkyně, kterou tohle století poznalo. Když zpívá, JE opravdová. Ona JE skutečným ztělesněním tragédie. Ona je Médea. Ona je Norma. A račte ji omluvit, pokud má větší talent spíše na to se udržet na operních jevištích než na barové židli. To sice může být laciná zábava pro posádku, ale nic jí to neubírá na jejím tak výjimečném nadání zasáhnout lidská srdce skutečným uměním.

WINSTON (*se usměje*): Přesně tak jako vy, má drahá, přesně jako vy. Je úsměvné, jak vzájemně dokážete na té druhé ocenit kvality, které samy na sobě tak zatvrzele vidět odmítáte.

Napije se koňaku.

WINSTON: Každopádně. Tohle bylo nepochybně ošklivé. Chtěl jsem ji přitom zrovna požádat o laskavost.

GRETA: Callasovou?

WINSTON: Ano.

Greta se na něj tázavě podívá. On se zase napije a zčistajasna se na ni podívá, jako by byl dítě.

WINSTON: Líbilo by se mi, kdyby nám zazpívala. Tady. Nám všem. Dnes večer. Dnes večer, když plujeme podél severoitalského pobřeží.

Greta se usměje.

GRETA: Zazpívala?

WINSTON: Ano... Třeba Pucciniho... Kdyby se jí chtělo.

Winston si začne pobrukovat slavnou operní árií.

WINSTON: *O mio babbino caro
Mi piace, é bello, é bello*

Greta se znovu usměje a přidá se k němu.

GRETA: *Sì, sì, ci voglio andare !
e se l'amassi indarno,
andrei sul Ponte Vecchio,
ma per buttarmi in Arno !
Mi struggo e mi tormento !
O Dio, vorrei morir !*

Greta se rozesměje. Winston se na ni dívá a také se směje. Greta se oklepe.

WINSTON: Niklausi, pomozte mi sundat sako.

Niklaus to udělá.

WINSTON: Děkuji. Buďte tak laskav a zakryjte slečně Garbo ramena.

NIKLAUS: Jistě, pane.

Niklaus opatrně položí Gretě sako přes ramena. Ta v tom příliš velkém oblečení najednou působí mnohem drobněji a křehčeji.

NIKLAUS: Slečno.

Greta se podívá na Winstona.

GRETA: Puccini. Callasová.

Žnovu se usměje. Krátká pauza. Winston se na ni podívá.

WINSTON: Na co myslí ten odvážný chlapec se záhadným úsměvem...?

GRETA: Myslí na všechny ty nespočetné hrůzy, které vaše oči za celý život viděly na bitevních polích, na všechna ta zničená a rozbombardovaná města. A stejně. Pořád tady jste. Dnes večer. Jste tady. A stále doufáte, že se vám zjeví krása.

WINSTON: Proč bych jinak bojoval, Miss Brown, když ne kvůli ní, za to, aby se mohla objevit, kdykoli se jí zachce? (*Krátká pauza. Winston se usměje a dopije svůj koňak.*) Porazil jsem státy, které posílaly do koncentračních táborů malíře za to, že na svých obrazech měli moc zelenou oblohu a příliš modré stromy. (*Potáhnutí z doutníku.*) Porazil jsem společnosti, které učily děti, aby udávaly vlastní rodiče na policii, a nakonec stejně všechny společně poslaly do plynové komory. Porazil jsem neojodpornější, nejbarbarštější barbary a doufám, že teď už si je udržíme daleko od těla. Aspoň nějakou dobu. Protože se obávám, že lidská paměť časem slábne. Vyučujeme Dějepis, ale Dějiny nás nic nenaučí. (*Další potáhnutí.*) Ale rád bych věřil, že alespoň někteří velcí umělci budou strážci našeho světa. Umění politiku přežije, Miss Brown. To přežije všechno. Umění je slávou lidského rodu. Ono jediné dává lidskému jedinci naději a víru v bratrství. Byť je to všechno jenom iluze.

Pauza. Winstonův pohled se ztrácí kdesi v noční tmě nad mořskou hladinou.

GRETA: O tom *Mio Babbino Caro* byste měl dát Arimu vědět, že si to přejete. Určitě bude radostí bez sebe, že bude moci Marii tu zprávu předat.

Ždá se, že Winston je lehce mimo. Krátká pauza.

WINSTON: Moře je úchvatné. Nikde na světě člověk necítí takovou svobodu. Doufám, že se Toby umí nechat unášet větrem. A že si někde poletuje nocí pod pláštěm hvězd. Bude mi chybět. Devatenáct let mi byl drahým přítelem.

Greta s Niklausem se na sebe tázavě podívají. Niklaus jde k Winstonovi.

NIKLAUS: Pane premiére? Přejete si, abych tlumočil pánovi vaše přání, že byste rád slyšel Marii Callasovou zpívat?

Winstonova tvář se rozjasní. Jako by se najednou probral z apatie.

WINSTON (*se směje*): Maria Callasová. Greta Garbo. My dva, Niklausi, máme dnes tu nejlepší společnost na světě. Co myslíte?

NIKLAUS: Samozřejmě, pane.

WINSTON: Měla by mi přitom stačit už jen jejich laskavá přítomnost. Snad bych ani neměl žádat víc. Neměl bych snít o operní árii. Můj dlouhý život mě naučil vychutávat si na plno každý okamžik,

ale. Navíc v mém věku. Jsem stále a pořád o krok dál. Tedy tlumočte, přáteli, tlumočte. Kdyby Maria Callasová souhlasila. Bylo by to. Naprosto báječné.

NIKLAUS: Jistě, pane.

WINSTON: Přirozeně ovšem pokud ji nebude příliš trápit ten kotník.

NIKLAUS: Rozumím, pane.

Niklaus se chystá k odchodu, ale když prochází kolem Greta, stydlivě se zastaví.

NIKLAUS: Přejete si ještě jeden koktejl, slečno?

Greta se na něj zadívá a tiše pronese.

GRETA: Why not? The night is still young.

NIKLAUS (*zrudne*): Jistě, slečno.

GRETA (*nepokrytě ho svádí*): A vynasnažte se tentokrát cestou tolik nerozptylovat, mladý muži. A nezapomeňte na olivu. Nerada bych se na vás zlobila.

NIKLAUS (*sotva slyšitelně*): Jistě, slečno.

Niklaus, celý rudý, odchází. Winston se směje.

WINSTON: Vždyť ho úplně poblázníte.

GRETA: Můžete být klidný, připomínám mu jeho pratetu. Takže není příliš pravděpodobné, že by v našem vztahu přeskočila erotická jiskra. A vůbec. (*Protáhne se.*) Mám snad taky trochu právo se pobavit, ne? Maria Callasová není jediná na světě, která v sobě skrývá netušenou chuť do života. Já taky umím žít, abyste věděl.

WINSTON: Teď už to vím, Miss Brown!

Znovu se napije koňaku a ačkoli je na konzumaci většího množství alkoholu zvyklý, je to přesně ta sklenička, která už byla navíc. Winston začíná být opilý.

WINSTON: Vy jste určitě zažila ty grandiózní hollywoodské večírky. Nemám pravdu? Teda hlavně v dobách němého filmu. Prý se tam v těch letech pořádaly nezapomenutelné večírky. Hlavně u Errola Flynna v jeho domě na Mulholland drive. Nemám pravdu? Nebo... u Poly Negri. Byl jsem v té době ministrem financí a abych to vyjádřil nějak kulantně, šťastný jsem rozhodně nebyl... A tak jsem si občas pročítal dobové bulvární plátky, ve kterých se psalo o extravagantních večírcích. A že se toho psalo. Dost. Určitě jste chodila. Nemám pravdu? Byla jste tam taky? Na těch šilených barokních večírcích, které, jak se psalo, byly často dekadentní, někdy dokonce s orgiemi a vždycky utopené ve spoustě šampaňského, takže

Winston se zarazí. Mrkne na Gretu, která ho zpraží chladným pohledem.

WINSTON (*směje se*): Netvařte se jak sfinga. Vždyť víte. Já taky umím žít. Ne, mě jenom vždycky zajímalo, jestli je pravda, že měla Marlene Dietrich opravdu vztah s

GRETA (*suše ho přerušuje*): Takové otázky jsou naprosto bezpředmětné, pane Churchille.

WINSTON: Ale

GRETA (*stejně*): Žádné ale. Já mám z Hollywoodu jenom vzpomínky na úmorné dny plné práce a noci, kdy jsem nedokázala usnout, protože jsem se děsila zítřejšího natáčení. Na ty večírky, o kterých mluvíte, jsem nechodila. Ani do těch domů. Neměla jsem na to sílu. A vlastně ani chuť.

Víte, oni se tam lidé hodně líbají a pevně objímají, aby se nemuseli dívat do očí těm, které kdykoli bez milosti popraví, jakmile se jim znelíbí. To je to jediné, co vám o Hollywoodu a jeho strmých kopích můžu vyprávět. Dobrou noc, pane Churchille.

WINSTON: Proč se na mě zlobíte?

GRETA: Já se nezlobím. Jsem unavená. Takže si půjdu radši lehnout. Od chvíle, kdy jsme se tady potkali, si stále povídáte s herečkou, kterou já už ale nejsem. Unavuje mě to. Vyvoláváte duchy, kteří se chtějí rozplynout. Které zaháním. Tak to je. Bohužel. Protože za touhle vzpomínkou na herečku. Za těmito zavřenými dveřmi. Je žena. Která má radost, že se setkala s takovým mužem, jako jste vy.

Udělá pár kroků směrem ke dveřím.

WINSTON: Nemáte právo mě tu takhle nechat. Dovolím si vám připomenout, že čekáme, až nám Maria Callasová zazpívá tu svoji árii.

Chystá se odejít. Winston se znovu napije.

GRETA: Omlouvám se.

WINSTON: Omlouvám se, omlouvám se. Zase ta chladně odměřená skandinávská holka. Žádnou omluvu samozřejmě nepřijímám. Jednou z vás jde chlad, pak zase teplo, to nemůžete dělat nebohému starci, který je do vás bláznivě zamilován. To bolí. Nechoďte nikam. Ne teď. Ne hned. Nebo si nakonec ještě budu myslet, že jsem si vaši dnešní společnost vymyslel. (*Díky alkoholu se v něm probouzí trocha agresivity.*) Ale možná je kouzlo vaší přítomnosti právě v tomhle, možná se rodí právě a jenom z vaší nepřítomnosti. Vlastně máte nejspíš pravdu. Zmizte. Ffffffiiiii. Zmizte. Běžte si hrát to svoje mizerný divadýlko někam jinam. Zmizte. To bude jednoznačně to nejlepší, co můžete udělat.

Greta prochází dveřmi, zastaví se, sundá si Winstonovo sako a otočí se k němu. Podává mu ho.

GRETA: Vracím.

Winston si sako nevezme. Rychle se na vozíku rozjede směrem k ní.

WINSTON: Zůstaňte. Aspoň ještě chvíli.

Při pohybu mu vypadne hůl, o kterou se občas opírá. Za cenu nemalého úsilí se Winston zvedne a snaží se ji ze země sebrat, ale sotva se drží na nohou a málem upadne. Greta k němu rychle přiběhne, pomůže mu se zvednout, sama sbírá hůlku ze země. Když vstává, ramínko šatů jí opět sklouzne. Tentokrát si ho ale nenarovná. Winston stojí před ní. Dívají se na sebe.

GRETA: Proč bych měla zůstat?

WINSTON: Proto.

Natáhne ruku ke Gretině výstříhu.

WINSTON: Proto, že jste. Tak krásná. Tak vzrušující. Žena. Herečka. Proto, že se dneska večer v tom lehkém mořském větru tak krásně třesete. Proto, že jste. Jako z filmu. Marguerite Gautierová. Proto, že na sobě máte tyhle šaty. Tyhle bílé mušelinové šaty, ve kterých člověk tuší vaše drobná ňadra. Tak křehká. Tak ryzí. Proto, že je večer. Ne jako každý jiný. Právě a jenom dnešní. Proto, že jste. Tak vzrušující. Dovolte mi sáhnout vám na prsa. Greto.

Pauza. Greta stojí před ním. Bez hnutí. Bez emocí.

WINSTON (šeptá): Ukažte mi prsa.

Greta upustí hůlku, kterou držela v ruce. Ta hlučně spadne na zem. Krátká pauza. Ani jeden z nich dvou se nepohne.

WINSTON (stejně): Ukažte mi je.

Další pauza. Greta odolává Winstonově pohledu. Odkudsi z hloubi lodi se ozve Niklausův hlas.

NIKLAUS: Pane! Pane premiére!

WINSTON: Ukažte mi prsa.

Vě dveřích se objeví rozesmátý Niklaus. V rukou drží ták s Gretiným koktejlem.

NIKLAUS: Pane? Kuchař našel Tobyho. Váš papoušek se našel, pane premiére.

Greta s Winstonem se na sebe ještě chvíli budou dívat, pak se Greta otočí čelem vzad a rychle odchází pryč. Cestou odevzdá sako Niklausovi a něco mu pošeptá do ucha.

Krátká pauza.

NIKLAUS: Šlo to nějak podezřele snadno, pane.

Velmi krátká pauza.

NIKLAUS: Člověk nikdy pořádně neví, co za tím vězí.

Velmi krátká pauza.

NIKLAUS: Co se jim vlastně honí hlavou. Ale.

Velmi krátká pauza.

NIKLAUS: Toby, pane. Byl zavřený v jednom ze skladů v lodní kuchyni. Vyzobal celý pytel mandlí. Doufám, že z toho nebude nemocný.

WINSTON: No jo.

NIKLAUS: Kuchař ho odnesl do salónku vedle vaší kajuty.

WINSTON: No jo.

NIKLAUS: Ano, pane. Udělal to tak správně, že ano, pane?

Winstonův pohled bloudí v dálce, ztrácí se v noční tmě. Znovu zavravorá a málem spadne. Niklaus k němu přiskočí a pomáhá mu se posadit. Krátká pauza.

NIKLAUS: Maria Callasová, pane.

WINSTON: Ano?

GRETA: Odmítá zpívat, pokud nebude mít klavírní doprovod.

WINSTON: No jo.

NIKLAUS: Mrzí mě to, pane.

WINSTON: Co vás mrzí? Že nehrajete na piáno?

Pauza.

NIKLAUS: Dokonce na sebe zvyšovali hlas. Pán jí řekl, že prý nemá dost odvahy.

WINSTON: Člověk vždycky potřebuje odvalu, aby se postavil a promluvil. Nebo zazpíval. Ale někdy jí potřebujete ještě víc, aby zůstal sedět a mlčel.

Krátká pauza.

WINSTON: Obávám se, že budete muset slečně Garbo odnést ty marinované olivy někam jinam.

NIKLAUS: Jistě, pane.

Niklaus váhá zda odejít. Krátká pauza. Sebere ze země Winstonovou hůlku a vrátí ji zpět do držáku na vozíku.

NIKLAUS: Neměl bych uklidit váš obraz a malířské potřeby, pane?

WINSTON: Jistě. To byste měl. Ale nechte je pro tentokrát tak, jak jsou.

Z interiéru lodi slyšíme "Moonlight Serenade" zpívanou Frankem Sinatrou. Krátká pauza.

WINSTON: Ari nejspíš šiboval s nábytkem v baru.

NIKLAUS: Jistě, pane. Před chvílí slíbil slečně Garbo, že si s ní zatancuje, než ji zase pustí za vámi.

WINSTON: Ale. Tak to máme štěstí. Slečna Garbo se nám začínala kapánek nudit.

Niklaus se podívá na Winstona. Oba muži se nechají pohltit hudbou.

WINSTON: Ari tančí se slečnou Garbo. Maria Callas musí trošinku žárlit. Trošinku, ale strašlivě. Trošinku, ale dost krutě na to, aby to naši divu vehnalo ještě rychleji do jeho náruče. Ari není nijak nápaditý stratég. Ale tahle jeho strategie funguje spolehlivě.

Krátká pauza.

NIKLAUS: Trochu se ochladilo, pane premiére. Přejete si, abych vám pomohl s oblékáním saka?

WINSTON: Ne. Mně nikdy zima nebývá, Niklausi. Je to zvláštní, ale je to tak, nikdy mi nebývá zima. Když jsem byl mladý, tak jsem v zimě dokázal celé hodiny jezdit na koni mlhami anglického venkova jenom v košili. Občas jsem z toho sice býval nemocný, ale zima mi nikdy nebyla. Nikdy. A mám to tak dodnes. Nezměnil jsem se. *(Usměje se.)* Víte, Niklausi, nejděsivější je, že jak člověk stárne, tak pořád zůstává mladý.

Winstonův pohled opět zabloudí v noční tmě. Greta se objeví ve dveřích, stejně jako na začátku hry. Atmosféru stále dokresluje píseň, která zní. Greta pozoruje oba muže, kteří stojí otočení zády. Krátká pauza.

WINSTON: Ne. Není mi zima. Necítím ji, stejně jako jsem necítil strach na bojišti. Ne že bych na něj vůbec nemyslel. Spíš jsem ho. Měl rád. Jako bych se celý svůj život rád díval strachu přímo do jeho zářících očí.

GRETA: Myslíte, že máte rád strach natolik, že byste si ze mnou zatančil, pane premiére?

Winston se otočí ke Gretě. Oba se usmívají. Winston Niklausovi naznačí, aby mu pomohl se zvednout. Osvětlení se promění do modra, jako by bylo neskutečné. Jejich postavy se promění v stíny, jako ve stínovém divadle. Greta přistoupí k Winstonovi. Chvilí spolu tančí na poslední taktý písně. Winston se samozřejmě snaží, seč může, a jeho upřímná snaha Gretu rozesměje natolik, že se sama otočí kolem dokola okolo jeho ruky. Skladba dohraje. Greta doprovodí Winstona zpět ke křeslu.

WINSTON: Neslíbila jste tenhle tanec Arimu?

Greta se stále směje.

GRETA: Slíbila. Ale on na to zapomněl a slíbil ho Marii.

WINSTON: Ach tak. Chápu.

GRETA: Ne. Nechápete. Netušíte, k čemu se na baru schyluje... A bude to mít šťastný konec!
(Krátká pauza.) A propos. Maria zpívat nebude, potřebuje

WINSTON: Někoho, kdo by ji doprovázel na piáno, já vím.

GRETA: Samozřejmě. Vy víte všechno. *(Protáhne se a usměje.)* Hm! Ztracená Callasová! Já ji tak obdivuju. Až ji nemůžu vystát. Ještě pět minut v její přítomnosti a myslím, že bych skočila do moře!

WINSTON: Skákejte! Skákejte! Ať se můžu vrhnout do vln za vámi

Greta se na Winstona dívá, tajemně se na něj usměje a rozběhne se na před. Světla pohasnou. Winston křičí.

WINSTON: GRETO! GRETO!

Světla se zase nevybíravě rozzáří, podobně jako svítla před tancem. Greta je pryč. Winston na vozíku usnul. Niklaus opatrně zatřese Winstonovi ramenem a potichu na něj promluví.

NIKLAUS: Pane. Pane premiére. Pane? Odvezu vás do vaší kajuty.

Winston otevře jedno oko. Zamumlá pár nesrozumitelných slov. Niklaus tlačí vozík směrem ke dveřím.

WINSTON: Slečna Garbo. Ona se. Myslím, že. Běžte se podívat. Bude někde na přídi.

NIKLAUS: Slečna Garbo je u baru, pane. Chtěla se potkat s pánem. Chcete jít za nimi?

WINSTON: Ne.

Krátká pauza.

WINSTON: Niklausí?

NIKLAUS: Pane?

WINSTON: Netancovali jsme, že ne?

Niklaus se na chvíli zarazí.

NIKLAUS: Kdo, pane premiére?

WINSTON: Kdo, kdo. Slečna Garbo a já. Ne my dva, příteli.

NIKLAUS: Jestli jste tancovali? Pokud vím, tak ne, pane. Ale. Vyprávěl jste mi, že vám nikdy nebývá zima, a najednou jste usnul. Třeba se vám něco zdálo.

WINSTON: Zdálo? ... Možná. Možná se mi to zdálo.

Niklaus pokračuje v cestě ke dveřím. Winston se usměje.

WINSTON: *Zemřít, spát - spát, možná snít - a právě v tom je zrada. Až ztichne vřava pozemského bytí, ve spánku smrti můžeme mít sny - to proto váháme a snášíme tu dlouhou bídu, jíž se říká život.*³

Krátká pauza.

WINSTON: Myslíte, že bych byl dobrý herec, Niklausi? Na střední škole. Jsem se chodil do dramatického kroužku. A umění divadla mě naprosto nadchlo. Inscenovali jsme *Hamleta* podle nějaké čítanky. (*Krátká pauza.*) Když naše první a také jediné představení skončilo, snažil jsem se při děkovačce najít očima v hledišti svoje rodiče. Ale. Nepovažovali za nutné dorazit. Potom jsem už nikdy na prkna nevlezl.

Krátká pauza.

NIKLAUS: Nerozmyslel jste si to, pane? Opravdu nechcete, abych uklidil to vaše malování? Bojím se, aby ho nepoškodila noční vlhkost.

WINSTON: Víte, Niklausi. Velkým státníkem se nestanete tak, že nikdy nebudete měnit své názory, ale tím, že jste PŘESNĚ v souladu s dobou, kterou právě prožíváte.

NIKLAUS: Zajisté, pane.

WINSTON: Takže ano, změnil jsem názor. Můžete mi stojan a malování odnést do kajuty.

NIKLAUS: Rozumím, pane.

WINSTON: Víte. U vás si člověk nikdy nemůže být tak úplně jistý, Niklausi.

NIKLAUS: Jediná jistota, pane, je, že nic není jisté.

WINSTON: Plinius starší.

NIKLAUS: Přesně tak, pane.

Winston udělá rukou gesto, své slavné vítězné věčko. Niklaus se ve dveřích na chvíli zastaví.

NIKLAUS: Zítřka. Dorazíme do Portofina, pane. Tam zakotvíme. Pán rád vyráží se svými hosty na procházku po útesech. Cesta je docela záludná, ale rád vám budu nápomocen. Ten výhled je úchvatný. Pán s oblibou zastavuje v jedné nádherné rybářské vesničce, kde bude určitě chtít, abyste ochutnali místní perlivé víno. *Víno z mořských hlubin.* Říkají mu tak, protože to víno zraje v lahvích, které leží ve vlnách u pobřeží. Budete chtít s pánem vyrazit, pane?

---

³ Překlad Martin Hilský (SHAKESPEARE, William. *Dílo*. Academia: Praha 2011. s. 1054.)

WINSTON: Nic není jisté, Niklausi. Nic není jisté.

Další krok směrem pryč z paluby.

WINSTON: Nevíte, jestli slečna Garbo také vyrazí na sestup do hlubin?

NIKLAUS: Nevím, pane.

Winston se na Niklause otočí.

WINSTON: Nevíte, vy nevíte. Nebo víte, že nepůjde?

Niklaus sklopí hlavu, nemá odvahu odpovědět.

TMA

Když se znovu rozsvítí světla, zaplaví nás syté barvy letního rozbřesku Středozemního moře jako v prvním obraze. Greta stojí úplně na přídí. Na sobě má široké volné kalhoty a upnuté námořnické tričko, které podtrhují její androgynní já. Stejně jako v prvním obraze se ve dveřích objeví Niklaus a dopíná si knoflíky u saka. Greta pozoruje moře. Překvapením lehce vykřikne. Postaví se na špičky, aby lépe viděla dolů do hloubky, pak si vyleze na křeslo a vykloní se ještě víc. Niklaus zamíří k ní.

NIKLAUS: Slečno! Paluba klouže, dávejte pozor.

GRETA (*vyklání se čím dál víc*): Raz... Dva... Tři..

NIKLAUS: Slečno!

GRETA: Čtyři... Pět!

Niklaus se blíží ke Gretě. Greta se otočí, směje se. Na očích má velké černé brýle.

GRETA: Pět delfinů modrých! Viděl jste, jak skákali před lodí? ... Mají i mládě. Úplně malinkaté. Jako by nás doprovázeli. Koukněte!

NIKLAUS: Slečno, pokojské vám už sbalily všechny věci. Mám jim říct, aby zavřely kufry?

Greta sleze z křesla.

GRETA: Ano. Tušíte, v kolik dorazíme do Portofina?

NIKLAUS: Pokud půjde všechno dobře, tak už za chvíli, slečno.

GRETA (*se usměje*): A když nepůjde?

NIKLAUS: Všechno půjde dobře, slečno. Vidíte? Už je vidět pobřeží a támhle je přístav.

Greta se otočí tam, kam Niklaus ukazuje. Krátká pauza. Její pohled bloudí po krásách přímořské krajiny.

GRETA (*sama k sobě*): Baltu se občas říká "Střezozemí severu". Absolutně nechápu proč. Vždyť je to absurdní. Nedává to smysl...

Krátká pauza.

NIKLAUS: Pán zatelefonoval jednomu svému známému. V přístavu na vás bude čekat vůz a odveze vás na letiště do Janova.

Krátká pauza. Greta se stále rozlíží do dále.

GRETA: Nevíte, jestli pan Churchill našel toho svého opeřence?

WINSTON: Ano, slečno. On totiž. Papoušek s největší pravděpodobností neopustil loď.

Objeví se Winston. Jde, opírá se o hůlku. Na sobě má stále světlý oblek a módní klobouk. Ve volné ruce drží větší balíček zabalený v lepence. Greta se pootočí. Niklaus poskytne Winstonovi oporu a doprovodí ho ke křeslu. Winston si neseďne. Položí balíček na konferenční stůl, který stojí vedle, a smekne klobouk Gretiným směrem.

WINSTON: Good morning, Miss Brown.

GRETA (*ani se něj nepodívá, ani si nesundá sluneční brýle*): Pane premiére.

Krátká pauza.

WINSTON: Nuže. Slyšel jsem. Opouštíte nás? Tak brzo?

GRETA: Ano.

WINSTON: Ari je z toho celý špatný.

GRETA: On ho ten smutek rychle přejde.

WINSTON: Ale mě ne.

Greta se na Winstona podívá, nicméně z její tváře nelze vyčíst žádnou emoci. Krátká pauza.

WINSTON: Nezměnila jste názor?

GRETA: Ne.

Winston se podívá na humry v bazénu a na jeho tvář se vloudí úsměv.

WINSTON: Ani humři vás nepřesvědčí, abyste své rozhodnutí změnila...?

GRETA (*stále bez jakéhokoli náznaku emoci*): Jsem vegetariánka.

WINSTON: Necháte si ujít i Skorpios a jeho rudé západy slunce?

GRETA: Možná bude lepší nechat Skorpios kdesi na obzoru, pane Churchille. Sám jste přece říkal, že ten ostrov bude nejspíš takový trochu jedovatý ráj.

WINSTON: Nemyslíte, že by třeba stálo za to dát přednost jedu před samotou, Miss Brown?

Krátká pauza.

WINSTON (*dělá si legraci z ní a z její legendární věty*): Já zapomněl. You want to be alone.

GRETA: Nikdy jsem neřekla, že chci být sama. Řekla jsem. Že chci, aby mě nechali na pokoji.

Velmi krátká pauza. Greta se snaží Winstonovu dobírání vzdorovat.

GRETA: Nesnáším samotou. Celý svůj život jsem prožila jako ekvilibristka nad propastí a snažila se nezřítit do hlubiny. Ale vždycky. Jsem spadla.

Popojde o pár kroků směrem ke dveřím. Winston jí podá balíček, který přinesl.

WINSTON: A přijmete alespoň tohle?

Greta se zastaví a znovu se na něj skrze sluneční brýle podívá. Winston má potíže se udržet na nohou, stojí tam v plné křehkosti svého věku. Jeho ruce stále svírají balíček, lehce se třesou. Greta popojde k němu, ale nevezme si jej.

WINSTON: Sice. Ta malba ještě není úplně suchá. Chtěl jsem ji v noci dodělat. Ale

Zarazí se. Velmi krátká pauza. Roztrhne lepenkový obal. Objeví se nádherný západ slunce.

WINSTON: Ten je pro vás. Přišlo mi, že se vám líbí. Vezměte si ho. Jako vzpomínku na slunce, které nás oba včera večer tak krásně laskalo, než se utopilo v moři. Vidíte. Lehce jsem zvýraznil jeho odlesk na hladině. Co si o tom myslíte?

Greta se na malbu letmo podívá.

GRETA: Myslím, že máme každý trochu jiné vzpomínky.

Winston Niklausovi naznačí, aby od něj vzal plátno. Ten tak učiní a odloží ho. Krátká pauza.

WINSTON: Díky, Niklausi.

NIKLAUS *(s lehkou úklonou)*: Pane premiére. Slečno.

Niklaus odejde. Krátká pauza.

WINSTON: Měl bych se snad za něco omluvit, Miss Brown?

Greta si dlouze prohlíží.

GRETA: Samozřejmě. Zapomínáte. Vy zapomínáte, pane Churchille. Samozřejmě. Zapomínáte. *(Krátká pauza.)* Jak jinak byste mohl jít stále dál a dál svým životem, válku za válkou. Samozřejmě. Zapomínáte. Jinak. Byste to nedokázal.

Krátká pauza.

GRETA: Jít od války k válce. *(Velmi krátká pauza.)* Sice tvrdíte, že vás celý život pronásleduje noční můra krve prolité v Dardanelské úžině, ale nakonec stejně zapomenete. *(Velmi krátká pauza.)* Máte noční můry, pane Churchille. Ale zapomenete. Protože jste potom byl nucen vidět ještě spoustu dalších a dalších krveprolití.

WINSTON (*klidně*): V jednom máte pravdu. Nemáme stejné vzpomínky. Naštěstí pro vás, Miss Brown. Naštěstí pro vás. Protože ty, které mě už tak dlouho pronásledují, bych vám nepřál. Ne. Ty bych vám nepřál.

Krátká pauza. Winston působí dojmem, že se už dlouho na nohou neudrží, Greta jde k němu. On stále stojí a něžně, ale pevně ji bere za ruku. Druhou rukou jí sundá sluneční brýle, stále klidně, stále ve stoje.

WINSTON: Moje vzpomínky, Miss Brown, jsou přízraky rozložené na součástky. Rozeřvou se, jakmile přestanu být jen na okamžik hovořit. Sápou se po mě pokaždé, když odpočívám. Děsí mě. Mají odporné tváře v podobě všech možných válek, které mnou prošly a které jsem vedl. Všech válek. Těch, které jsem vedl ve jménu lidu. I těch, které jsem vyhlásil sám sobě. Ano. Děsí mě, ale vždycky jsem se jim podíval do tváře. Vždycky jsem je porazil. Tím, že jsem nepřestal. Bojovat. Zas a znovu. Nikdy jsem se nevzdal. Chtěl jsem vyhrát. Vždycky jsem chtěl temnotu porazit, Miss Brown. Zůstat na straně boje. Života. Na straně života. Třeba i za cenu prolité krve.

Velmi krátká pauza.

WINSTON: Ano. Na straně života. (*Pauza.*) Omlouvám se, že jsem chtěl. Vidět včera večer vaše prsa. Muselo se vás to dotknout. Bývám občas trochu neotesaný, Miss Brown. Omlouvám se. Nevím, co mě to popadlo. (*Velmi krátká pauza. Smutně se pousměje.*) A vůbec. Co bych si s nimi počal, upřímně, vždyť se na mě podívejte.

Greta naznačí, že odchází.

WINSTON: Počkejte, Miss Brown. Počkejte. Ještě chvíli. Tak moc jsem chtěl. Chtěl jsem, abyste si vyslechla, co jsem vám chtěl říct, když už jsme se setkali. (*Krátká pauza. Hovoří k ní s nesmírnou laskavostí.*) Že herečka jako vy. Že žena jako vy. MUSÍ věřit ve svou krásu. Ve světlo, které v sobě má. Ve svůj talent. Ve svůj osud. Ve svoje schopnosti. Ve svůj život. Protože. Když se zjeví, povznáší životy ostatních.

Winston se konečně posadí. Greta od něj lehce poodstoupí. Jako by jí něco leželo v hlavě. Vrací se zpátky, bere do rukou obraz.

GRETA: Já. Ten váš obraz. Pane Churchille. Mně.

Greta od něj poodstoupí opět o krok dál.

GRETA: Děkuju vám. Na zdi u mě doma mu bude dobře. V New Yorku.

Krátká pauza.

WINSTON: S vaším Renoirem?

GRETA: Ne. Se mnou.

Winston se na ni podívá.

WINSTON: Ještě můžete pořád změnit své plány a zůstat. Ještě chvíli. Dnes bude nádherný den. Nechtěl jsem tam jít. Ale. Kdybyste změnila názor a nakonec. Šla s námi. Vyrazím na procházku po svazích nad Portofinem. Prý nás pohostí nějakým slavným vínem. Co vy na to?

Greta se podívá na Winstona, zavrtí hlavou, že ne, a vyrazí směrem ke dveřím.

WINSTON: Greto. Jestli. Jestli začnete zase točit. Moc s tím neotálejte. Já už tady dlouho nebudu. Ale rozhodně to chci vidět.

Žnovu se k němu otočí.

WINSTON: A vůbec. Nebyl zdaleka tak zlý. Ten poslední, co jste natočila. Toby mi při promítání celou dobu seděl na rameni. Ani se nepohnul. Dobře si to pamatuju. Ani peříčkem nehnul. Neklamný důkaz, že je dost dobrý. A zajímavý. Jinak. By se celou dobu ošíval.

GRETA: Chudák zvíře. Teď už těm jeho pokusům o útěk rozumím. Jestli ho nutíte se dívat na takové věci.

Greta je na odchodu.

WINSTON: Nebudete litovat, Miss Brown? Jste si jistá? Nebudete? Určitě ne?

Greta se zastaví. Pauza.

GRETA: Ale to víte, že budu.

Žarazí se. Zaslýchne zvuky přístavu a města, které už je na dosah.

WINSTON: Čeho?

Greta se smutně usměje. Stále váhá. Ve chvíli, kdy se už už zdá, že je připravena promluvit, přeruší ji Niklausův příchod.

NIKLAUS: Pane. Slečno. Omlouvám se. Ale. Jsme skoro u břehu, slečno. Pán vás očekává, chce se s vámi rozloučit a doprovodit k vozu. Letadlo vám odlétá za necelé dvě hodiny.

WINSTON: Greto?

Greta se na něj podívá. Krátká pauza.

GRETA: ... Na shledanou, pane Churchille. *(Vezme plátno do ruky.)* Skorprios na obzoru. To by mohl být docela dobrý název, nemyslíte?

WINSTON: Název?

GRETA: Pro váš obraz.

WINSTON: Skorprios na obzoru.

Greta se na něj naposledy podívá. Odchází.

WINSTON: Sbohem, Miss Brown.

Vytáhne doutník a zapálí si. Ostentativně se otočí směrem na moře.

WINSTON: Skorprios na obzoru. *(Velmi krátká pauza.)* Niklausi, zůstanu na lodi, na tu vycházku nepůjdu. U Ariho mě omluvíte, že.

NIKLAUS: Jistě, pane.

Krátká pauza.

NIKLAUS: Budete chtít malovat?

Krátká pauza.

WINSTON: Ne. Nemůžu malovat, když na mě támhle někde za rohem číhá ten černý pes.

Krátká pauza. Potáhne z doutníku. Ozve se tlumený zvuk.

WINSTON: Co to bylo?

NIKLAUS: Můstek, pane. Spouští se.

WINSTON: Aha.

Niklaus se vykloní přes zábradlí, podívá se směrem k přístavu.

WINSTON: Stejně je to zvláštní, Niklausi.

NIKLAUS: Ano, pane?

WINSTON: Tak dlouho jsem si přál setkat se s Gretou Garbo, až jsem si začal klást otázku, zda vůbec existuje. A víte, co? Kladu si tu otázku stále.

Niklaus odejde. Krátká pauza. Winston pokuřuje. Sám s mořem. Světlo pozvolna slábne. Zvuky města, u něhož právě přistáli, zeslábnu též a začnou se prolínat s árií “O mio babbino caro” v podání Marie Callasové. Zpěv zaplní celý prostor a tmu.

KONEC